

Bryssel 2.4.2020
COM(2020) 143 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-
NEUVOSTOLLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA
SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE**

Koronavirus - EU:n toimet

*Jokaisen saatavilla olevan euron käyttäminen kaikin mahdollisin tavoin ihmishenkien
pelastamiseksi ja elinkeinojen suojelemiseksi*

Koronavirus – EU:n toimet

Jokaisen saatavilla olevan euron käyttäminen kaikin mahdollisin tavoin ihmishenkien pelastamiseksi ja elinkeinojen suojelemiseksi

1. Johdanto

Koronavirusepidemia koettelee Eurooppaa tavoilla, joita ei vielä muutama kuukausi sitten olisi voitu kuvitellakaan. Tämä kriisi on ennen kaikkea kansanterveysuhka, ja Euroopan komission työssä on kyse **ihmishenkien pelastamisesta ja elinkeinojen suojelemisesta**. Tässä hengessä olemme pyrkineet kaikin tavoin tukemaan eurooppalaisia terveydenhoitoalan ja etulinjan työntekijöitä, jotka tekevät sankarillista työtä hoitamalla potilaita ja auttamalla yhteiskuntaa pysymään toiminnassa. Lisäksi olemme pyrkineet tukemaan kaikkia niitä, jotka ovat joutuneet lopettamaan työnteon tai jäämään kotiin suojatakseen toisiaan virukselta.

Kriisin syvyys ja laajuus edellyttävät **ennennäkemättömän mittavia, nopeita ja solidaarisia toimia**. Tukea tarvitaan kiireesti: on ostettava ja toimitettava lääkinnällisiä laitteita ja suojarusteita sekä varmistettava, että vähävaraisimmilla on edelleen mahdollisuus saada elintarvikkeita ja täyttää muut perustarpeensa. On varmistettava, että ihmisillä on tuloja ja työpaikka, johon he voivat palata, on pidettävä yritykset toiminnassa ja varmistettava, että taloutemme on valmis nousuun heti kun se on mahdollista.

Tämä on ollut komission laajan toimenpidepaketin liikkeellepaneva voima. Pakettiin sisältyy teollisuuden kannustaminen lisäämään tarvikkeiden tuotantoa, **yhteisen suojarustevaraston** perustaminen, jotta varusteita voidaan jakaa välittömästi sinne, missä niitä tarvitaan, sekä **yhteishankintojen järjestäminen jäsenvaltioiden kanssa** kiireellisimpien tarvikkeiden tilaamiseksi. Lisäksi perustettiin eri puolilta Eurooppaa koottujen asiantuntijoiden ryhmä, jonka tehtävänä on varmistaa, että jäsenvaltioilla on parhaat saatavilla olevat tiedot, ja hoitojen ja rokotteiden tutkimukseen osoitettiin välittömästi rahaa.

Komissio on myös parantanut EU:n talousarviovarojen saatavuutta, tehnyt **valtiontukisäännöistä** täysin joustavia ja aktivoinut ensimmäistä kertaa **vakaus- ja kasvusopimuksen** yleisen poikkeuslausekkeen. EU:n toimet yhdessä Euroopan keskuspankin toteuttamien toimien kanssa antavat jäsenvaltioille ennennäkemättömän rahoituskapasiteetin auttaa niitä, jotka tarvitsevat apua eniten.

Osana näitä toimia komissio ehdotti 13. maaliskuuta **koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskevaa investointialoitetta**. Siinä keskityttiin välittömästi välttämättömiin, käytettävissä ja toteutettavissa oleviin toimiin. Aloite tuli voimaan ennätysajassa, ja sen ansiosta jäsenvaltiot voivat nyt käyttää koheesipolitiikan rahastojen varoja terveydenhuoltojärjestelmien ja terveydenhuollon ammattilaisten tukemiseen, työntekijöiden ja heidän työnantajiansa tukemiseen työajan lyhentämisjärjestelyjen avulla ja pienyritysten tukemiseen tarjoamalla likviditeettiä. Lisäksi EU:n solidaarisuusrahastoa laajennettiin kattamaan kansanterveysuhat.

Tällä saavutetaan tuloksia käytännön tasolla. Joka päivä on kuitenkin tehtävä enemmän. Tästä syystä Euroopan komissio ryhtyy tänään useisiin ennennäkemättömiin ja rohkeisiin

toimenpiteisiin. Tämänpäiväisten ehdotusten ytimessä on yksinkertainen lupaus: **Käytämme jokaisen saatavilla olevan euron kaikin mahdollisin tavoin ihmishenkien pelastamiseksi ja elinkeinojen suojelemiseksi.**

Jotta tämä olisi mahdollista, ehdotamme tänään seuraavaa:

- ✓ Luodaan **100 miljardin euron arvoinen uusi EU:n solidaarisuusväline, jolla autetaan työntekijöitä säilyttämään tulonsa** ja yrityksiä pitämään henkilöstönsä.
- ✓ Tehdään **Euroopan rakenne- ja investointirahastoista täysin joustavia**, jotta jokainen euro voidaan nyt ohjata tukemaan kansanterveystoimia tai lieventämään ihmisten ja yritysten taloudellista ahdinkoa.
- ✓ Siirretään **kaikki EU:n tämänvuotisessa talousarviossa käytettävissä olevat eurot hätätilanteen tukivälineeseen**, jolla tuetaan ihmishenkien pelastamista.

Lisäksi esitetään konkreettisia ehdotuksia, joilla varmistetaan, että vähävaraisimmat voivat edelleen saada elintarvikkeita, ja annetaan räätälöityä tukea viljelijöille ja kalastajille, jotka ovat monien paikallisyhteisöjemme ytimessä ja auttavat ylläpitämään Euroopan elintarvikeketjua.

Kriisin aikana ei ole varaa hidasteluun, puolittaisiin toimenpiteisiin eikä epäröintiin. Tämänpäiväisellä paketilla Eurooppa osoittaa, että se tekee kaiken voitavansa.

2. Elinkeinojen suojeleminen: Autetaan työntekijöitä säilyttämään työpaikkansa ja yrityksiä pysymään toiminnassa

2.1 SURE: EU:n laajuinen järjestelmä työttömyysriskien lieventämiseksi

Monet ihmiset Euroopassa kärsivät enemmän kuin toiset pelkästään sen vuoksi, mitä he tekevät tai missä he asuvat. Sama kriisi koettelee unionimme kaikkia ihmisiä ja kansakuntia. Sen vuoksi meidän kaikkien – rikkaiden ja köyhien, niin idässä, lännessä, etelässä kuin pohjoisessa – on oltava toinen toistemme tukena. Tämä pätee erityisesti, kun pyritään lieventämään talouteen kohdistuvaa iskuja.

Tällaisessa kriisissä suurin riski on liian varovainen tai jäykkä politiikka. Tästä syystä tarvitaan lisää rohkeita toimia sen varmistamiseksi, että ne, joita kriisi koettelee ankarasti heistä itsestään riippumattomista syistä, saavat täyden tuen kriisistä selviytymiseksi.

Tämä on keskeinen lähtökohta komission tänään esittämälle **SURE**-tukivälinettä koskevalle ehdotukselle. SURE on uusi tukiväline, josta myönnetään jopa 100 miljardin euron arvosta lainoja maille, jotka tarvitsevat apua sen varmistamiseksi, että työntekijät saavat tuloja ja yritykset voivat pitää henkilöstönsä. Näin ihmiset voivat edelleen maksaa vuokransa, laskunsa ja ruokaostoksensa, ja samalla edistetään talouden kipeästi kaipaamaa vakautta.

Lainat perustuvat jäsenvaltioiden antamiin takauksiin, ja ne kohdennetaan sinne, missä niitä eniten tarvitaan. Kaikki jäsenvaltiot voivat hyödyntää tätä mahdollisuutta, mutta se on erityisen tärkeä niille, joihin kriisi on vaikuttanut rajuimmin.

SURE-välineellä tuetaan työajan lyhentämistäjärjestelyjä ja vastaavia toimenpiteitä, jotka auttavat jäsenvaltioita turvaamaan työpaikat ja suojelemaan työntekijöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia irtisanomis- ja tulonmenetyksiltä. Yritykset voivat vähentää tilapäisesti työntekijöidensä työtunteja, jolloin tekemättömistä työtunneista maksetaan julkista tulotukea. Itsenäiset ammatinharjoittajat saavat korvaavia tuloja nykyisessä hätätilanteessa.

Aiemmin vastaavanlainen lähestymistapa on osoittautunut tehokkaaksi välineeksi merkittävässä talouskriiseissä. Näin tapahtui erityisesti viimeisimmän finanssikriisin aikana, jolloin se auttoi lieventämään taantuman vaikutuksia ja vauhditti elpymistä. Tällaisia järjestelmiä oli jo käytössä 18 jäsenvaltiossa ennen virusepidemian puhkeamista, ja niitä on sittemmin laajennettu. Tästä päivästä alkaen kaikissa muissakin jäsenvaltiossa on käytössä tai otetaan piakkoin käyttöön vastaavia järjestelmiä.

2.2 Vähävaraisimpien auttaminen

Kun suurin osa Euroopasta vähentää sosiaalista kanssakäymistä hidastaakseen viruksen leviämistä, on erityisen tärkeää auttaa niitä henkilöitä, jotka tarvitsevat muita ihmisiä perustarpeidensa tyydyttämiseksi.

Tämä koskee erityisesti unionin vähävaraisimpia, jotka saavat apua elintarvikkeiden ja muiden välttämättömyystarvikkeiden hankintaan **vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston** kautta. Monet vapaaehtoisista, jotka jakavat tätä apua, eivät kuitenkaan ole enää käytettävissä, koska he kuuluvat usein kaikkein riskialteimpaan ryhmään, jos he saavat koronavirustartunnan. Sen vuoksi komissio ehdottaa tänään joustavuuden lisäämistä, jotta jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön uusia menetelmiä, kuten sähköisiä arvoseteleitä, ja ostaa suojarusteita vapaaehtoisille auttajille.

2.3 Tuki viljelijöille ja kalastajille

Maatalous ja kalastus ovat monien yhteisöjen ydin ja sosiaalinen keskus Euroopassa. Ne ovat elintärkeitä aloja, sillä ne tuottavat syömämme ruoan, ja niillä on vuosisatoja pitkät perinteet ja taitotieto.

Nykyinen kriisi on koetellut ankarasti kalastajia ja kalanviljelijöitä, mikä on vaikuttanut elintarvikeketjuihimme ja paikallisiin talouksiin, jotka ovat riippuvaisia kalastusalasta.

Komissio tekee tänään säädösehdotuksia, joilla otetaan käyttöön **poikkeuksellisia joustavuustoimenpiteitä Euroopan meri- ja kalatalousrahastossa**. Niiden avulla jäsenvaltiot voisivat tukea kalastajia kalastustoiminnan väliaikaisessa lopettamisessa, vesiviljelyn harjoittajia tuotannon väliaikaisessa keskeyttämisessä tai vähentämisessä ja tuottajajärjestöjä kalastus- ja vesiviljelytuotteiden väliaikaisessa varastoinnissa.

Yhtä lailla myös eurooppalaisia viljelijöitä on tuettava tässä kriisissä, jotta voidaan varmistaa viljelijöiden toimeentulon turvaaminen ja elintarvikehuollon jatkuminen.

Tämän vuoksi komissio ehdottaa piakkoin konkreettisia toimenpiteitä, joilla varmistetaan, että viljelijät ja muut edunsaajat voivat saada tarvitsemaansa tukea yhteisen maatalouspolitiikan varoista. Tarkoituksena on muun muassa **antaa viljelijöille enemmän aikaa tukihakemusten esittämiseen** ja hallintoviranomaisille enemmän aikaa niiden käsittelemiseen. **Viljelijöiden kassavirran lisäämiseksi** komissio ehdottaa suorien tukien ja maaseudun kehittämistukien ennakkomaksujen lisäämistä. Se aikoo myös tarkastella mahdollisuutta lisätä **joustavuutta paikalla tehtävissä tarkastuksissa**, jotta voidaan minimoida fyysisten kontaktien tarve ja vähentää hallinnollista rasitetta.

3. EU:n talouksien ja ihmisten suojele: Koheesipolitiikan rahastojen jokainen euro heti käyttöön

Komissio täyttää tänään lupauksensa siitä, että jokainen käytettävissä oleva euro käytetään nopeasti. Tämän periaatteen mukaisesti koheesipolitiikan kolmen rahaston – Euroopan aluekehitysrahaston, Euroopan sosiaalirahaston ja koheesiorahaston – kaikki sitomattomat varat voidaan ottaa käyttöön kansanterveyskriisin vaikutusten lieventämiseksi.

Tämän toteuttamiseksi komissio ehdottaa **mahdollisimman suurta joustavuutta** rahastojen ja alueluokkien välisissä siirroissa. Jotta voidaan varmistaa, että kaikki käytettävissä olevat varat käytetään, koheesipolitiikan rahastojen käyttö **ei poikkeuksellisesti edellytä kansallista yhteisrahoitusta**. Tämä ennennäkemätön ratkaisu kuvastaa sitä, että jäsenvaltioiden on tällä hetkellä käytettävä kaikki käytettävissä olevat varat kansalaistensa tukemiseksi.

Lisäksi komissio ehdottaa, että **varojen käyttöä ei rajoiteta toimintapoliittisten tavoitteiden perusteella** tai niin sanottujen temaattisen keskittämisen vaatimusten mukaisesti. Näin varmistetaan, että varat voidaan suunnata sinne, missä niitä kipeimmin tarvitaan.

Oikeusvarmuuden takaamiseksi ja **hallinnollisen rasituksen vähentämiseksi** ehdotetaan useita muita yksinkertaistuksia. Esimerkiksi kumppanuussopimuksia ei tarvitse muuttaa, vuosikertomusten määräaikoja lykätään ja rajoitettu taloudellinen liikkumavara sallitaan ohjelmien päättämisen yhteydessä. Tämä koskee kaikkia koheesipolitiikan rahastoja.

Näiden ehdotusten ansiosta jäsenvaltiot voivat välittömästi käyttää kaikki käytettävissä olevat varat terveydenhuoltoalan tukemiseen Euroopan eri alueilla, työajan lyhentämistä järjestelyjen tukemiseen sekä maksuvalmiustuen tarjoamiseen pk-yrityksille.

4. Ihmishenkien suojele: Kaikki käytettävissä olevat määrärahat hätätilanteen tukivälineeseen terveydenhuoltoalan tueksi

Euroopan unioni ei ole koko historiansa aikana kohdannut näin laajaa tai näin nopeasti leviävää terveyskriisiä. Vastatoimissa on ensisijaista pelastaa ihmishenkiä ja vastata

terveydenhuoltojärjestelmiemme ja niiden ammattihenkilöiden tarpeisiin, jotka tekevät päivittäin ihmeitä kaikkialla unionissa.

Komissio tekee lujasti työtä suojarusteiden ja hengityslaitteiden saatavuuden varmistamiseksi. Teollisuuden voimakkaista tuotantoponnisteluista huolimatta jäsenvaltioiden joillakin alueilla on edelleen vakavaa varustevajasta. Niillä ei ole myöskään riittäviä hoitotiloja, ja niiden olisi voitava siirtää potilaita alueille, joilla on enemmän resursseja, ja ohjata hoitohenkilöstöä sinne, missä heitä eniten tarvitaan. Tukea tarvitaan myös joukkotestauksiin, lääketieteelliseen tutkimukseen, uusien hoitojen käyttöönottoon sekä rokotteiden tuotantoon, hankintaan ja jakeluun kaikkialla EU:ssa.

EU ehdottaa tänään **kaikkien tämän vuoden talousarviossa käytettävissä olevien varojen käyttämistä Euroopan terveydenhuoltojärjestelmien tarpeisiin vastaamiseksi.**

Lähes kaikki näistä varoista, 2,7 miljardia euroa, osoitetaan hätätilan tukivälineeseen, ja loput 300 miljoonaa euroa varataan RescEU-ohjelmaan yhteisten laitevarastojen tukemiseksi.

Ehdotus mahdollistaa **joustavan, nopean ja suoran tuen, joka kattaa kaksi laajaa painopistealuetta.** Ensimmäisenä painopisteenä on kansanterveyskriisin hallinta ja elintärkeiden laitteiden ja tarvikkeiden turvaaminen hengityskoneista henkilönsuojaimiin. Lisäksi tämä voisi kattaa lääkintäavun kaikkein heikoimmassa asemassa oleville ihmisille, myös pakolaisleireillä oleville. Toiseksi keskitytään testaustoimien ja hoitojen laajentamiseen. Ehdotuksella säästettäisiin myös arvokasta aikaa ja rahaa, kun komissio voisi tehdä hankintoja suoraan jäsenvaltioiden puolesta.

Tavoitteena on **pelastaa ihmishenkiä ja tukea toisiamme EU:n laajuisella yhteistyöllä.** Solidaarisuuden hengessä kaikkien olisi halutessaan voitava täydentää rahaston varoja. Varoja voisivat lahjoittaa jäsenvaltiot, yksityinen sektori, kansalaisjärjestöt, kansalaisyhteiskunta, kansalaiset tai muut tahot, jotka haluavat osallistua auttamiseen.

5. Seuraavat vaiheet: Eurooppa takaisin jaloilleen ja seisomaan yhtenäisenä rintamana

Tämänpäiväisessä ehdotuspaketissa on kyse ennen kaikkea ihmisten tukemisesta. Kyse on etulinjan työntekijöiden tarvitsemien välineiden hankkimisesta ja heikommassa asemassa olevia auttavien vapaaehtoisten auttamisesta. Kyse on työstään huolissaan olevien työntekijöiden, alaisistaan huolissaan olevien työnantajien, tulevaisuudestaan huolissaan olevien pienyritysten ja tuloistaan huolissaan olevien yksinyrittäjien elämän helpottamisesta.

Ehdotuksista on nyt pikaisesti tehtävä säädöksiä, ja lainsäädäntö on pantava täytäntöön ennätysajassa. Komissio tekee lähiviikkoina tiivistä yhteistyötä lainsäätäjien kanssa, jotta voidaan varmistaa, että nämä ehdotukset tuottavat tuloksia siellä missä niitä eniten tarvitaan.

Tämän vuoksi komissio tukee jo jäsenvaltioita varojen ohjaamisessa niitä tarvitseville mahdollisimman nopeasti. Komissio on perustanut koronaviruksen vaikutusten lieventämistä

koskevaa investointialoitetta käsittelevän työryhmän, joka toimii yhteyspisteenä käytännön kysymyksissä ja oikeudellisissa kysymyksissä. Jäsenvaltiot voivat hyödyntää maakohtaisia tiimejä, jotka antavat kohdennettua neuvontaa käyttämättömien rakennerahastovarojen uudelleenohjaamiseen.

Tämä paketti on viimeisin osa niissä valtavissa ponnisteluissa, joiden on jatkuttava ihmishenkien pelastamiseksi ja elinkeinojen suojelemiseksi. Se auttaa hyödyntämään kaikki mahdolliset varat EU:n tämän vuoden talousarviosta. EU:n nykyinen seitsenvuotinen talousarvio päättyy kuitenkin tänä vuonna, eikä uudesta talousarviosta ole sovittu. Tämä osuu aikaan, jona EU:n on laadittava elvytysuunnitelma talouden saamiseksi liikkeelle ja ihmisten saamiseksi töihin heti, kun se on turvallista. Tämä suunnitelma auttaa meitä myös parantamaan kykyämme selviytyä muista haasteista, joita kohtaamme tulevaisuudessa.

Tämä voidaan toteuttaa nopeasti vain **vahvalla ja joustavalla EU:n pitkän aikavälin talousarviolla**. Nyt on aika varmistaa, että EU saa talousarvion, joka auttaa Eurooppaa nousemaan jaloilleen ja seisomaan yhtenäisenä rintamana. Kaikki seuraavasta talousarviosta käytävät keskustelut on nyt nähtävä tässä valossa, ja ne ovat ratkaisevassa asemassa Euroopan elpymisprosessissa.

Nämä ehdotukset osoittavat, miten arvokasta on olla osa unionia, jossa hieman muita vauraammat tukevat niitä, jotka tarvitsevat hieman enemmän. Kamppaillessaan kriisiä vastaan ja sen jälkeen pyrkiessään kohti elpymistä Eurooppa tarvitsee enemmän tällaista solidaarisuutta sekä valtavia ja kiireellisiä investointeja, jotta talous saadaan liikkeelle ja ihmiset töihin. Samalla EU osoittaa edelleen vastuullisuutta, solidaarisuutta ja johtajuutta maailmannäyttämöllä.

Paketin sisältö lyhyesti

- ✓ Komissio ehdottaa, että luodaan uusi EU:n solidaarisuusväline **SURE**, jolla autetaan työntekijöitä säilyttämään tulonsa ja yrityksiä selviytymään ja säilyttämään henkilöstönsä. SUREsta annetaan rahoitusapua enintään 100 miljardia euroa EU:n lainoina. Se on **EU:n laajuinen järjestelmä työttömyysriskien lieventämiseksi**.
- ✓ Komissio ehdottaa **vähävaraisimmille suunnatun** eurooppalaisen **avun** rahaston mukauttamista, jotta voidaan varmistaa elintarviketoimitusten jatkuminen apua tarvitseville sekä toimittajien ja vastaanottajien turvallisuus.
- ✓ Komissio ehdottaa erityistoimenpiteitä, joilla **tuetaan eurooppalaisia kalastajia ja viljelijöitä**, joilla on keskeinen rooli elintarviketarjonnan ja paikallisyhteisöjen ylläpitämisessä.
- ✓ Komissio ehdottaa, että **kaikki käytettävissä olevat Euroopan rakenne- ja investointirahastojen varat** käytettäisiin toimiin koronavirusta vastaan. Kyse on yksinkertaisesti mahdollisimman suuresta joustavuudesta: ei rajoituksia rahastojen tai alueiden välisille siirroille, ei rajoituksia toimintapoliittisten tavoitteiden perusteella, ei yhteisrahoitusta koskevia vaatimuksia.
- ✓ Komissio ehdottaa, että **kaikki tämän vuoden EU:n talousarviossa käytettävissä olevat eurot** ohjataan uudelleen **ihmishenkien pelastamiseen** EU:n uuden solidaarisuusvälineen kautta. Tällä varmistetaan, että jäsenvaltioita tuetaan 3 miljardilla eurolla kansanterveyskriisin hallinnassa.